

GŁO SUJĘ

wybory samorządowe

2024

SPIS TREŚCI

Zasady systemu samorządowego w Polsce

Podstawowe zasady wyborów samorządowych w Polsce

Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach samorządowych

Rejestr wyborców

Zgłaszanie kandydatów do wyborów

Okręgi wyborcze w wyborach samorządowych

Mąż zaufania i obserwatorzy społeczni

Przebieg głosowania w wyborach samorządowych

Wyniki wyborów i podział mandatów

W tegorocznych wyborach samorządowych ważne jest, aby być odpowiednio przygotowanym i świadomym swoich możliwości oraz obowiązków jako obywatel.

Oto kilka wskazówek:

- Rejestracja do głosowania: Jeśli nie jesteś pewien, czy jesteś zarejestrowany do głosowania, sprawdź swoją sytuację w urzędzie miejskim lub na stronie internetowej odpowiedniej instytucji. Jeśli nie jesteś zarejestrowany, zgłoś się jak najszybciej, aby móc wziąć udział w wyborach.
- Dokładne zapoznanie się z kandydatami: Przed głosowaniem, warto dokładnie zapoznać się z kandydatami na swoim terenie. Zobacz, jakie mają doświadczenie, jakie są ich plany i cele, oraz czy zgadzasz się z ich wartościami.
- Idź na głosowanie: Udaj się do lokalu wyborczego w dniu głosowania i oddaj swój głos. Pamiętaj, że to ważne jest nasze zaangażowanie w życie publiczne i wspólne decyzje dotyczące naszych miast i gmin.
- Bądź informowany: Po wyborach sprawdź wyniki i dowiedz się, kto został wybrany na danym terenie. Bądź świadomy działań nowego samorządu i monitoruj ich działania, aby być na bieżąco z sytuacją w swoim otoczeniu.

Pamiętaj, że udział w wyborach samorządowych ma wpływ na nasze codzienne życie i rozwój naszych miast i gmin. Dlatego ważne jest, aby być zaangażowanym i świadomym swoich możliwości jako obywatela.

ZASADY SYSTEMU SAMORZĄDOWEGO W POLSCE

System samorządowy w Polsce opiera się na zasadzie autonomii jednostek samorządu terytorialnego, które posiadają własne organy władzy i samodzielnie zarządzają sprawami lokalnymi. W Polsce występują dwa rodzaje samorządów: gminny i powiatowy, które są odpowiedzialne za organizację życia społecznego na swoim terenie.

Władzę wykonawczą w jednostkach samorządu terytorialnego sprawuje burmistrz (w gminach) lub wójt (w gminach wiejskich), bądź prezydent miasta (w miastach), którzy są wybierani w wyborach powszechnych na czteroletnią kadencję. Władzę ustawodawczą w gminach sprawuje rada gminy, natomiast w powiatach radni powiatowi, a w mieście rada miasta.

Ponadto istnieje także samorząd wojewódzki, który skupia samorzady gmin i powiatów w danym województwie. Na czele władz wojewódzkich stoi marszałek województwa, który jest wybierany przez radę wojewódzką. Władzę ustawodawczą na poziomie wojewódzkim sprawuje sejmik województwa.

System samorządowy w Polsce ma duże znaczenie dla funkcjonowania państwa, ponieważ to właśnie samorzady terytorialne są odpowiedzialne za wiele obszarów życia społecznego, takich jak oświata, zdrowie, infrastruktura czy kultura. Dzięki samorządowi lokalnemu można bardziej skutecznie rozwiązywać problemy i potrzeby mieszkańców danego regionu.

Samorząd pełni wiele funkcji w społeczeństwie, w tym między innymi:

- Zarządzanie lokalnymi sprawami** - samorząd jest odpowiedzialny za organizowanie lokalnych usług publicznych, takich jak edukacja, zdrowie, transport czy infrastruktura miejska.
- Ochrona interesów mieszkańców** - samorząd reprezentuje interesy lokalnej społeczności w kontaktach z innymi podmiotami, takimi jak władze państwowe, instytucje finansowe czy inwestorzy.
- Promowanie rozwoju lokalnego** - samorząd podejmuje działania mające na celu poprawę warunków życia mieszkańców, rozwój gospodarczy oraz promocję regionu.
- Wspieranie partycypacji społecznej** - samorząd angażuje mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących lokalnych spraw, organizując konsultacje społeczne czy inne formy dialogu z społecznością.
- Tworzenie polityk publicznych** - samorząd opracowuje i wdraża programy rozwoju lokalnego, strategie miejskie oraz regulacje dotyczące funkcjonowania miasta czy gminy.
- Kontrola działalności administracji** - samorząd sprawuje nadzór nad działalnością urzędów lokalnych, zapewniając transparentność i efektywność działań administracyjnych.
- Ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego** - samorząd chroni lokalne zasoby naturalne i kulturowe, dbając o ekologię oraz zachowanie dziedzictwa regionalnego.
- Inicjowanie i wspieranie inicjatyw społecznych** - samorząd promuje aktywność społeczną mieszkańców, wspierając działania organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

Warto podkreślić, że funkcje samorządu mogą się różnić w zależności od struktury organizacyjnej społeczeństwa lokalnego.

Władza samorządowa w Polsce jest podzielona na trzy poziomy:

- **Gminy** - najniższy szczebel samorządu terytorialnego, zajmujący się sprawami lokalnymi, takimi jak zarządzanie infrastrukturą miejską, opieka zdrowotna, edukacja czy kultura. Władzę w gminach sprawuje rada gminy oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta).
- **Powiaty** - poziom samorządu terytorialnego, który zajmuje się sprawami o charakterze ponadlokalnym, takimi jak edukacja zawodowa, ochrona zdrowia czy transport publiczny. Władzę w powiatach sprawuje rada powiatu oraz starosta.
- **Województwa** - najwyższy szczebel samorządu terytorialnego, zajmujący się sprawami o charakterze regionalnym, takimi jak rozwój gospodarczy, transport czy ochrona środowiska. Władzę w województwach sprawuje sejmik wojewódzki oraz marszałek województwa.

Podział władzy samorządowej w Polsce zapewnia odpowiednie zrównoważenie kompetencji i uprawnień pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu, co umożliwia skuteczne podejmowanie decyzji oraz realizację potrzeb mieszkańców na różnych poziomach administracyjnych.

Podział władzy w samorządzie

- Władza ustawodawcza - Rada Gminy lub Rada Miasta, która podejmuje uchwały i zarządzenia dotyczące funkcjonowania samorządu oraz mieszkańców danego obszaru.
- Władza wykonawcza - Burmistrz, Wójt lub Prezydent Miasta, który jest odpowiedzialny za realizację uchwał Rady oraz zarządzanie administracją samorządową.
- Władza sędziowska - Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej oraz Trybunał Stanu, które zajmują się kontrolą działań organów samorządowych oraz rozpatrują sporów i skargi mieszkańców.
- Władza kontrolna - Najczęściej pełniona przez Komisję Rewizyjną, która kontroluje wydatki i działania samorządu oraz sprawuje nadzór finansowy nad gminą/miastem.

Aby sprawdzić czy jesteś zarejestrowany do głosowania w wyborach samorządowych, możesz skorzystać z internetowego systemu informacyjnego dostępnego na stronie Państwowej Komisji Wyborczej. Wpisując swoje dane osobowe, takie jak imię, nazwisko, PESEL lub numer dowodu osobistego, możesz sprawdzić swój status wyborczy. Możesz także skontaktować się z lokalnym urzędem gminy, miasta, gdzie masz zameldowanie, aby uzyskać informacje na temat swojego statusu wyborczego.

PODSTAWOWE ZASADY WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH W POLSCE

- Kandydaci do organów samorządowych (np. rad gmin, powiatów, sejmików wojewódzkich) mogą być wybierani przez mieszkańców jedynie w tzw. okręgach wyborczych.
- Wybory samorządowe odbywają się co 4 lata.
- W wyborach samorządowych mogą brać udział pełnoletni obywatele Polski, którzy nie zostali pozbawieni czynnego prawa wyborczego.
- Wybory samorządowe są tajne, równe i bezpośrednie.
- Głosowanie w wyborach samorządowych jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela.
- Aby kandydat został wybrany, musi uzyskać odpowiednią liczbę głosów.
- W wyborach do organów samorządowych można głosować osobiście w lokalu wyborczym, listownie (głosowanie korespondencyjne) lub przez pełnomocnika.
- Obywatele Polski, którzy mieszkają za granicą, również mają prawo do udziału w wyborach samorządowych.
- Każdy obywatel ma prawo startować w wyborach samorządowych, jednak musi spełniać określone warunki, np. związane z rezydencją w danej jednostce samorządu terytorialnego.

CZYNNE I BIERNE PRAWO WYBORCZE W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH

Czynne prawo do wyborów samorządowych oznacza, że obywatele mają prawo głosować i aktywnie uczestniczyć w wyborach, tj. wybierać swoich przedstawicieli do samorządów.

Bierne prawo do wyborów samorządowych oznacza natomiast, że obywatele mogą być wybierani na różne stanowiska w samorządach, np. radnych, burmistrzów czy wójtów, jeśli spełniają określone kryteria i warunki.

Oba te prawa są ważne dla sprawnego funkcjonowania demokratycznych procesów wyborczych w samorządach i zapewnienia uczestnictwa obywateli w podejmowaniu decyzji lokalnych.

Bez prawa wyborczego oznacza, że osoba nie może brać udziału w wyborach samorządowych, czyli nie może głosować ani kandydować na stanowisko władz lokalnych, takich jak burmistrz, wójt czy radny.

W Polsce bierne prawo wyborcze w wyborach samorządowych przysługuje osobom pełnoletnim, które posiadają obywatelstwo polskie oraz nie zostały pozbawione praw publicznych. Dodatkowo, niektóre kategorie osób, takie jak niektórzy skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, nie posiadają biernego prawa wyborczego. W przypadku osób niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie oddać głosu, istnieje możliwość głosowania za pomocą pełnomocnika.

REJESTR WYBORCÓW

Rejestr wyborców obejmuje osoby, które zamieszkują na stałe na terenie danej gminy oraz którym przysługuje prawo do głosowania (czynne prawo wyborcze). Dana osoba może być wpisana tylko w jednym rejestrze wyborców.

W przypadku, gdy dana osoba jest zameldowana na pobyt stały, automatycznie zostaje ujęta w Rejestrze Wyborców. W przypadku gdy dana osoba nie jest zameldowana na pobyt stały bądź czasowy albo nie posiada żadnego adresu zameldowania, a przebywa pod innym adresem niż adres zameldowania nie będzie ujęta w rejestrze wyborców. Jeżeli osoba taka chce wziąć udział w wyborach, musi złożyć pisemny wniosek w urzędzie gminy, na terenie której przebywa, o wpisanie do rejestru wyborców.

ZGŁASZANIE KANDYDATÓW DO WYBORÓW

Aby zgłosić kandydata do wyborów samorządowych, należy spełnić określone warunki określone w ustawie o samorządzie gminnym. Ogólnie rzecz biorąc, kandydat musi być obywatelem polskim, mieć pełną zdolność do czynności prawnych, nie być pozbawionym praw publicznych, nie być skazanym prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, oraz spełniać inne wymogi określone w ustawie.

Aby oficjalnie zgłosić kandydata, należy zebrać odpowiednią liczbę podpisów poparcia mieszkańców danej jednostki samorządowej (np. gminy, miasta, powiatu), którą określa ustawa. Następnie należy złożyć kompletny pakiet dokumentów w odpowiednim terminie i miejscu, określonym przez organizatora wyborów - czyli lokalną komisję wyborczą. Po pozytywnym zaakceptowaniu kandydatury przez komisję, kandydat zostanie zarejestrowany i będzie mógł wziąć udział w wyborach.

OKRĘGI WYBORCZE W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH

Okręgi wyborcze to podział terytorialny, według którego wybierani są radni lub burmistrzowie w wyborach samorządowych. W Polsce okręgi wyborcze są zazwyczaj tworzone na poziomie gmin lub powiatów i mają na celu zapewnienie równego przedstawicielstwa dla mieszkańców różnych części danej jednostki terytorialnej. Dzięki okręgom wyborczym możliwe jest także zwiększenie uczestnictwa obywateli w procesie wyborczym oraz ułatwienie organizacji kampanii wyborczych. W niektórych krajach okręgi wyborcze są ustalane na poziomie centralnym, a w innych na poziomie lokalnym. W Polsce okręgi wyborcze są ustalane przez właściwe organy samorządowe, zgodnie z przepisami prawa wyborczego. Każdy okręg wyborczy obejmuje określoną liczbę mieszkańców i ma przydzieloną określoną liczbę mandatów do obsadzenia.

MAŻ ZAUFANIA I OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Definicja

Instytucja mężów zaufania została uregulowana w przepisach Kodeksu wyborczego. Mąż zaufania jest osobą, której zadaniem jest obserwacja przebiegu wyborów. Jego głównym zadaniem jest obserwacja przebiegu głosowania w lokalu wyborczym. Mężowie zaufania posiadają także prawo do obserwowania czynności Obwodowych Komisji Wyborczych przed otwarciem lokali. Poza tym mogą oni czuwać nad liczeniem głosów, obserwować sporządzenie protokołu, wносить do niego uwagi, a także nadzorować jego przekazywanie do komisji wyższego szczebla. Mężowie zaufania mają również prawo do rejestrowania działań Obwodowych Komisji Wyborczych w zakresie przeprowadzania głosowania oraz ustalania ich wyników w danym obwodzie.

Kto może zostać mężem zaufania?

Mężami zaufania mogą zostać osoby wyznaczone przez komitety wyborcze lub inne osoby, posiadające prawo do wyznaczenia po jednym mężu zaufania do komisji wyborczych. Zgodnie z treścią art. 103 a par. 3 Kodeksu wyborczego mężem zaufania może zostać osoba "mająca czynne prawo wyborcze do Sejmu, która nie kandyduje w wyborach ani nie jest komisarzem wyborczym, pełnomocnikiem wyborczym, pełnomocnikiem finansowym, urzędnikiem wyborczym lub członkiem komisji wyborczej".

Różnice pomiędzy mężami zaufania a obserwatorami społecznymi.

W lokalach wyborczych, oprócz członków Obwodowych Komisji Wyborczych oraz mężów zaufania mogą również być obecni obserwatorzy społeczni. Obserwatorów społecznych mogą wyznaczyć stowarzyszenia oraz fundacje, których celami statutowymi jest troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Różnica pomiędzy obserwatorami społecznymi a mężami zaufania polega na tym, że obserwatorzy społeczni nie mogą zgłaszać uwag do protokołów wyborczych oraz być obecni podczas jego przekazywania do komisji

PRZEBIEG GŁOSOWANIA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH

Przebieg głosowania w wyborach samorządowych jest podobny do innych wyborów. Wyborcy udają się do wyznaczonych lokali wyborczych, gdzie otrzymują karty do głosowania. Następnie, według procedury wyborczej, wypełniają karty głosowania zgodnie z własnymi preferencjami i wrzucają je do urny.

Po zakończeniu głosowania, urny są zabezpieczone i przewożone do centralnych komisji wyborczych, gdzie są otwierane i głosy są liczone. Wyniki głosowania są następnie ogłaszane publicznie, a zwycięzcy są ogłaszani na podstawie uzyskanych głosów. Przebieg głosowania w wyborach samorządowych jest transparentny i zapewnia uczciwość procesu wyborczego.

WYNIKI WYBORÓW I PODZIAŁ MANDATÓW

Podział mandatów w wyborach samorządowych w Polsce odbywa się na zasadzie proporcjonalności. Oznacza to, że liczba mandatów w radach gmin, powiatów czy województw przypisywana jest poszczególnym listom kandydatów proporcjonalnie do liczby głosów, jakie uzyskały. W praktyce oznacza to, że im więcej głosów uzyska dana lista, tym więcej mandatów przypada jej kandydatom.

W przypadku wyborów do rad gmin mandaty są przyznawane metodą D'Hondta, która pozwala na sprawiedliwe rozdzielenie mandatów między partie polityczne i koalicje. Natomiast w wyborach do rad powiatów i województw stosuje się metodę Largest Remainder, która pozwala na rozdzielenie mandatów w bardziej precyzyjny sposób.

Podział mandatów w wyborach samorządowych może być skomplikowany ze względu na różne systemy wyborcze, zasady liczenia głosów oraz liczbę mandatów do podziału. W każdym przypadku jednak ważne jest, aby proces ten odbywał się w sposób sprawiedliwy i zgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

METODA D'HONDTA

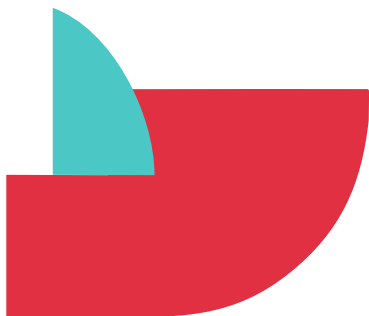
Metoda D'Hondta to metoda stosowana przy podziale mandatów w systemach wyborczych opartych na zasadzie reprezentacji proporcjonalnej. Polega ona na przypisywaniu mandatów poszczególnym partiom politycznym na podstawie wyników uzyskanych przez nie w wyborach.

Metoda ta działa w następujący sposób: najpierw oblicza się iloraz z wyniku osiągniętego przez partię przez kolejny zwiększający się stopień.

Następnie danej partii przydziela się mandat, który ma największy iloraz. Proces ten powtarza się, aż wszystkie mandaty zostaną rozdzielone.

Metoda D'Hondta ma za zadanie zapewnić proporcjonalne reprezentowanie różnych partii w parlamencie lub innej instytucji. Jest stosowana w wielu krajach na całym świecie, w tym w Polsce przy wyborach do Sejmu.

METODA LARGEST REMINDER

Metoda Largest Remainder jest jedną z metod przydziału mandatów przy zastosowaniu systemu proporcjonalnego, takiego jak metoda D'Hondta. Metoda ta pozwala na rozdzielenie mandatów w bardziej precyzyjny sposób, eliminując niedoskonałości wynikające z zaokrąglenia wyników podczas dzielenia.

Zasada działania tej metody jest dość prosta. Najpierw oblicza się iloraz dla każdej listy kandydatów, dzieląc liczbę głosów uzyskaną przez daną listę przez kolejne liczby naturalne (1, 2, 3, itd.). Następnie, przydziela się mandaty zgodnie z zasadą "największego resztek". Jest to reszta z dzielenia ilorazu przez 1. Na tej podstawie mandaty są przyznawane kolejno tym listom, które mają największe reszty po podziale.

Metoda Largest Remainder pozwala na bardziej precyzyjne przydzielenie mandatów, szczególnie w sytuacjach, gdzie różnice między ilorazami są niewielkie. Dzięki temu eliminuje się problem niewielkich fluktuacji w liczbie mandatów, które mogą występować przy użyciu innych metod. Jednakże, w niektórych przypadkach może to prowadzić do nieco mniej sprawiedliwego rozdzielenia mandatów, gdyż lista z większą liczbą głosów może otrzymać mniejszą ilość mandatów niż by wynikało to z proporcji.

PODSUMOWANIE

Reasumując, wzięcie udziału w wyborach samorządowych ma wiele korzyści, zarówno dla społeczności lokalnej, jak i dla samego wyborcy. Oto kilka powodów, dla których warto w nich uczestniczyć:

- **Lokalna demokracja:** Wybory samorządowe są podstawowym mechanizmem demokratycznym, który pozwala obywatelom wybrać swoich przedstawicieli, którzy będą podejmować decyzje dotyczące lokalnych spraw. Udział w wyborach to ważny sposób wyrażenia swojego głosu i wpływu na rozwój społeczności lokalnej.
- **Decyzje dotyczące lokalnych spraw:** Samorządowcy mają wpływ na wiele ważnych kwestii dotyczących życia codziennego mieszkańców, takich jak edukacja, opieka zdrowotna, transport publiczny, infrastruktura miejska czy programy kulturalne. Wybierając odpowiednich kandydatów, możemy przyczynić się do lepszych decyzji i rozwiązań dla naszej społeczności.
- **Sprawne zarządzanie miejskie:** Wybory samorządowe pozwalają wybrać kompetentnych i zaangażowanych liderów, którzy będą dbać o sprawne zarządzanie finansami publicznymi oraz efektywne funkcjonowanie urzędów lokalnych.
- **Kształtowanie społeczności lokalnej:** Aktywny udział w wyborach samorządowych może przyczynić się do budowania silnej społeczności lokalnej, poprzez angażowanie się w działania społeczne, dialog międzypokoleniowy czy współpracę z innymi mieszkańcami.

Warto zatem wziąć udział w wyborach samorządowych, aby mieć wpływ na rozwój swojej społeczności oraz uczestniczyć aktywnie w lokalnej demokracji.

Jeśli potrzebujesz pomocy prawnej, informacje o punktach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu piaseczyńskiego znajdziesz na stronie bip.piaseczno.pl

**POWIAT
PIASECZYŃSKI**

Materiał powstał we współpracy z Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów IMPERIALIS.

IDĘ

NA WYBORY

7/14 KWIETNIA